

Skriftlig begrundelse

Den stigende økonomiske ulighed i mange europæiske lande er en dybt bekymrende udvikling, og det har interesse at få afdækket årsagerne.

Villy Søvnald (SF):

Jeg står med en meddelelse fra Kommissionen, der hedder »Sociale udviklingstendenser og fremtidsudsigter og udfordringer« dateret den 1. marts år 2000. Deri beskrives under et hovedafsnit, der hedder »Indkomstforskelle«, og jeg citerer: »Indkomstforskellene er blevet større i de fleste medlemsstater. De overordnede indkomstforskelle blev større i de fleste medlemsstater i perioden 1980-1995 efter, at der forekom et fald i årtierne før 1980.«

Det er jo en ganske interessant udvikling, som set fra et SF-synspunkt ikke er rar at se på. Jeg formoder, at det heller ikke er rart at se på fra et socialdemokratisk synspunkt, at forskellene altid bliver øget, specielt hvis EU beskyldes for at være et socialdemokratisk projekt.

Mit spørgsmål til ministeren er: Hvad skyldes den her stigende ulighed i EU-landene?

Socialministeren (Henrik Dam Kristensen):

Med udgangspunkt i hr. Villy Søvnalds motivering for spørgsmålet kan vi jo så i fællesskab glæde os over den dagsorden, der er sat i Europa, netop den dagsorden, som vores statsminister, tror jeg, senere på dagen tager af sted til Lissabon, så vidt jeg forstår, for at diskutere.

Det fremgår ikke helt af spørgsmålet, hvilke europæiske lande der sigtes til. Jeg forstår så, det er alle 15. Og derfor vil jeg så også prøve på her at forholde mig lidt mere generelt til sammenhæng mellem stigende økonomisk ulighed og en eventuel stramning af sociale sikringsordninger.

Jeg tror ikke, at sammenhængene er helt så enkle, som hr. Villy Søvnald fremstiller dem. Et land kan godt have en økonomisk gunstig udvikling, som medfører velstandsfremgang for alle grupper i samfundet, og så kan man godt samtidig opleve en stigende ulighed, hvis de højtlønnede får en relativt større indkomstfremgang end de øvrige indkomstgrupper. Det tror jeg der er eksempler på. Resultatet kan blive, at selv om alle absolut har fået det bedre, og de sociale sikringsordninger ikke er forringede, så kan uligheden jo rent faktisk godt være forøget.

Omvendt kan der også nævnes eksempler på, at stramninger ikke nødvendigvis fører til øget ulighed. Jeg kan f.eks. nævne reformer på arbejdsmarkedet, som via en gradvis stramning kan føre til, at flere kommer i beskæftigelse og dermed medvirker til at mindske en økonomisk ulighed.

Med andre ord kan man sige, at social sikring har en betydning for graden og fordelingen af uligheden i et land, men det er ikke den eneste faktor i spillet, og det er derfor meget svært at sige noget entydigt om, hvordan ændringer i de sociale sikringer påvirker uligheden på nationalt niveau.

Til brug for besvarelse af det stillede spørgsmål har Socialforskningsinstituttet desuden oplyst, at de ikke er bekendt med, at der er foretaget undersøgelser, der påviser en sammenhæng mellem eventuelle stramninger og nedskæring af sociale ydelser og deraf forøget ulighed.

Der er altså tale om et meget kompliceret spørgsmål, som jeg ikke er i stand til at svare entydigt på. Et entydigt svar vil kræve iværksættelse af meget omfattende undersøgelse i en række lande, og jeg vil imidlertid også tillade mig at sætte spørgsmålstejn ved, om de resourcer, som det ville kræve eksempelvis af Danmark, også vil stå mål med værdien af de resultater, der ville komme frem ved en sådan undersøgelse.

Villy Søvnald (SF):

Men jeg synes jo, at det er en vigtig diskussion. Det må det også være for socialministeren sådan ud fra almindelig tilgang til ønsket om at bevare lighedssamfundet. Og der må man sige, at Kommissionen i sit oplæg er meget skarpere, end socialministeren er. Den peger på, at en stor del af problemet skyldes nye lavindkomstgrupperinger, altså ikke, at forskellen skyldes, at de velhavende bliver mere velhavende, men at vi får nogle nye lavindkomstproblemer, som er sårbare. Der er en tendens til, at de på alle punkter har dårligere liv osv.

Og når jeg også synes, at det er spændende at få rejst dagsordenen nu, er det jo, fordi det er en stor del af den europæiske debat, at det projekt, som skulle gavne ligheden, og som af mange bliver beskyldt for at være et socialdemokratisk lighedsprojekt, faktisk har været med til at øge uligheden. Ministeren turde ikke byde på selv, hvad nogle af årsagerne er. Men jeg tror, det har meget at gøre med de krav, man har trykket